

---

# Paaskens Indhold

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

---

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

# Indhold

**Paaskens Indhold**

**4**

# Paaskens Indhold

# Paaskens Indhold

Genoptrykt i "Himmel og Jord" Pag 41-45

Paaskens Indhold.

Jp. 14/7 36.[1]

Af Sognepræst Kai Munk.

TIL DEN MINDESKAT, Paasken hvælver sig over, hører ogsaa Indstiftelsen af den hellige Nadver. Den Stilling, Kirken giver Sakramentet ved at helligholde Skærtorsdag, er meget høj. Den sidestiller Nadverens Oprettelse med selve Kristi Død og Kristi Opstandelse. Hvad er da det at gaa til Alters, siden Kirken kan regne det saa stort?

Altergangen er Jesu Ja til Mystikken. Og hvad er saa Mystik? Et Udtryk for Fornuftens Utilstrækkelighed, en Erkendelse eller Oplevelse af, at der kan være Ting, der ligger udenfor Menneskets Omraade, og som det alligevel ikke er afskaaret fra at opnaa en Slags Forbindelse med. Man kunde sige, at i Mystikken gaar Mennesket sig selv forbi eller gaar ud over sig selv - om det naar op til Guderne eller synker ned under Dyrene afhænger af Oplevelsens Art.

Men lad os ikke komme for langt ind i det filosofiske. Mens Tingene i Filosofien blot er af Interesse, betyder de i Religionen Liv eller Død. Vi holder os da til Nadverens Mystik. Den betyder for Kirken, at hvor højt vi end kan agte enkelte Kristne, som i Jesus blot ser den vise Læremester og mægtige Forkynder, kan dette Syn dog aldrig blive Kirkens Syn paa Stifteren. I Nadveren erklærer han sig for "mer end et Menneske", lad os kalde det *Gud*. Han indstifter der en Fest, ved hvilken han igennem Aartusinderne vil mødes med sine Venner. Sokrates lærte og levede og døde, og Graven holder paa ham den Dag i Dag. Hvor hedt man end beundrer ham - han er dog intet Steds at træffe. Jesus lærte og levede og døde og opstod igen og er blandt Disciplene nu som dengang. Trænger en Sjæl til et Møde med ham, da har han Træffetid om Søndagene under sidste Halvdel af Gudstjenesten.

"Vorherre Jesus Kristus i den Nat, da han blev forraadt, tog Brødet, takkede og brød det, gav sine Disciple det og sagde: Dette er mit Legeme, som gives for jer, gør dette til min Ihukommelse. Ligesaa tog han ogsaa Kalken efter Aftensmaaltidet, takkede, gav dem den og sagde: Dette er den nye Pagt i mit Blod, som udgydes for jer til Syndernes Forladelse; gør dette saa ofte som I drikker det til min Ihukommelse."

Omtrent saadan mener Disciplene at kunne huske, at det er gaaet til. Ordenes Bogstavelighed er ikke afgørende for dem; saa lidt her som andet Steds refererer de ordret ens. Men Sagen staar fast for dem: At han i Afskedsstunden foretog sig noget gaadefuldt og gav dem en Befaling om at holde godt fast ved dette gaadefulde; thi i det var han selv. Og de adlød Befalingen og holdt godt fast ved det og høstede den rigeste Velsignelse.

\*

Fra kristenfjendsk Side er der lige siden Oldtidens Dage spottet saa lystigt over denne Trafik med, at da Jesus havde ladet sig binde til Korsets Planke som et Faar, der skal

slagtes, saa aad sidenhen hans Disciple ham i Form af Lammesteg; under den franske Revolution kaldte Spotterne de kristne for Teofager, Gudespisere, saadanne, som æder deres Gud. Moderne Videnskab finder Ligheder i andre Oldtidsreligioner; ogsaa der søgte man "Op- gaaen i Guddommen" gennem et Maaltid, hvor den røde Vin havde Betydning af Gudens Blod. Og indenfor de kristnes Rækker findes der megen Hovedrysten og sky Tilbageholdenhed: Hvad skal alt dette underlige til? Er det ikke Omvendelsen eller et Liv i Troen, Gud ser efter? Eller er det ikke saadan, at Guds Naade alene er nok? Skulde det at modtage den sidste Olie i Form af Berettelse paa Dødslejet kunne aabne Himmerigsporten uden Knirken? Maaske er det hele bare et Præstepaahit for at udnytte Menneskers Synd og Død?

Vi, der gaar til Alters, hvad svarer vi til alt dette? Ja, hvad andet kan vi svare end i mangt og meget at indrømme? Om snedige eller hysteriske kristne Præstesnuder skulde have hugget Nadverens Idé fra nogle Kolleger i 2. Aarhundrede for at bruge den i deres egen Geschäft, kan vi jo ikke vide; men det er nu engang Overbevisning hos os, at de historiske Kilder viser rigtigt, naar de henfører Menighedens Alterskik til Stifteren selv. At der er noget latterligt i den Tanke at spise sin Gud, kan vi ikke bestride, saa lidt som, at den Bevidsthed er stødende, at ydre Ceremonier er af Betydning i en Aandsreligion som den kristne.

Men det er, som om dette latterlige og dette stødende gør os Sakramentet endnu kærere; her spørges der ikke om vor Smag, her er vore Forestillinger, selv de ædleste, af underordnet Værdi. Her er det hele indrettet paa kun at bøje sig og modtage. Denne Herre og Frelser, der allerede i levende Live var saa uforsonlig en Fjende af de højeste menneskelige Idealer, saa at Retsindighed, Samfundsbevidsthed, Fornemhed intet gjaldt for ham i Sammenligning med en Sjæl, han fremturer efter Døden i denne sin Egensindighed. Naar han skal komme Mennesker i Møde, indretter han sig ikke efter deres æstetiske Fornemmelser eller logiske Sans; han kræver, at hvis han skal modtage dem, som de er, maa de ogsaa underordne sig ham, som han er. I Brødets Uanseelighed, i Vindraabens Spøgefuldhed viser han sig for os og skænker os det betydningsfuldeste og dødsensalvorligste, der kan blive os til Del: Vore Synders Forladelse, vore Sjæles Frelse, det evige Liv.

\*

Er det andet end Indbildning? Det ved jeg ikke. Det ved jeg om slet ingenting. Naar Glæden springer igennem mit Hjerte ved en Solsorts Fløjt eller en Barnehaands Putten sig ind i min, ved jeg ikke, om Kilden til den Glæde er virkelig eller ej; jeg kan ikke være sikker paa, om den næste Solsort eksisterer eller det kun var en Hørehallucination, og jeg kan ikke finde ud af, om der egentlig er Grund til Glæde, fordi en Solsort fløjter. Men den umiddelbare Glæde er nok i sig selv.

Altergangen kræver den Umiddelbarhed, der hedder Tro. Ikke den dogmatiske Tro, der kræver tankemæssig Udredning af baade det ene og det andet. Tværtimod. Men den Tro, der alle Overvejelser og Anfægtelser og al Usikkerhed til Trods dog til syvende og sidst holder sig til det, al tage Jesus paa Ordet og lade det være sig nok. Et saadant Troens Sind lægger sig paa Knæ foran Alteret for der at finde den Stilhed, hvor man baade kan høre

sit Hjertes Stemme og et Gensvar fra en overjordisk Kærlighed. Der har engang levet et Menneske, som elskede sine Medmennesker. Det gør vi andre ogsaa, naar de vil laane os Penge og give os en Biltur og spille Kort med os eller vise os Billeder; men derudover synes vi jo nok, at de er Slyngler og Idioter og komiske og ulideligt irriterende. Dog hint Menneske, som gennemskuede Slægten til Bunds, var saa grebet af Godhed og Medliden, at han ikke kunde taale den Tanke, at disse Millioner af Liv skulde forspildes, og for at frelse dem, gav han da sit eget, sit hvide Legeme, sit røde Blod. Det hvide Brød og den røde Vin ikke blot minder om ham, men naar Alterlyset skinner paa det, er det ham - hans Liv gaar ind i vort Liv, hans Offer bliver os saa levende, at vi flyttes hen imod Villighed til ogsaa at ofre og ofres. "Det er den nye Pagt i mit Blod, som udgydes for jer", lyder de gaadefulde Ord, og vi forstaar ikke deres Mening, men vi mærker deres Kraft - mærker den somme Tider som et Guds Under i os, mærker den til andre Tider slet ikke eller næsten ikke, men har dog paa Følelsen, at den er der, hvor lidt eller meget vi saa aner det.

\*

Et stygt Slagsmaal fandt Sted under Reformationen om dette store Samlingsmærke for Kristne af alle Retninger, Nadveren. Katolicismen lærer, at Brød og Vin i et givet Øjeblik under Messen forvandles til Kød og Blod, Calvin holdt paa, at Brødet og Vinen blot var Sindbilleder paa Kristi Legeme, Luther forkætrede ham ud fra sin Hævden af, at Kristi Legeme og Blod var "med, i og under" Brødet og Vinen. Trosstridigheder paa Dogmatikkens spidsfindige Gebeter duer sjældent til andet end Doktordisputatser; men her er vi vor kære Kirkefader dybt taknemlig for, at han stod fast. For det, han vilde sige med sine tre uheldige smaa Forholdsord, er dog dette ophøjede og dybe og umistelige, at Nadvergangen er ikke bare en opbyggelig Menneskeakt, men "der sker noget i den", Herren er selv til Stede paa en ganske særlig Maade som intet andet Steds, personlig nærværende. Derfor kan vi ikke give Afkald paa den lutherske Ordlyd: At Brødet er Jesu sande Legeme, Vinen hans sande Blod. Thi Nadverens Hellighed, dens enestaaende Betydning, er for os dette, at Jesus *er* selv til Stede, igennem den selvretfærdige eller naive eller tvivlesyge eller komiske Præsts Haand paa vor Pande mærker vi selve det guddommelige Haandtryk et Klap som af en Haand med Naglegab i, igennem den drævende eller messende eller dagligstuehyggelige eller forlorent højtidelige Præstestemme med fynsk eller københavnsk Dialekt hører vi selve Golgatamandens almægtige Røst, der ene af alle Røster i Verden har Myndighed til at sige Ord om Synders Forladelse og Paaskeopstandelse for Dødens Slægter, og det Haandtryk og den Stemme rækker os Mod til at vise Gud alt det, Hjertet gemmer over, Kampe og Fald, Nervøsitet og Virvar, Lykke og Taknemlighed, og Brødets og Vinens Hemmelighed giver os Blodfællesskab, gør os i Familie med ham, der har overvundet alle Undergangens Magter og deler sin Sejr med dem, der hører ham til.

Kaj Munk.